

FABIOLA DE GRAAF

Art, Communication and Design

Fabiola de Graaf (1993) maakt ons bewust van onze omgang met gebruiksvoorwerpen. Haar fascinatie begon tijdens een bijbaan in de milieustraat, waar ze dagelijks geconfronteerd werd met de hoeveelheid bruikbare spullen die mensen weggooien. De 'ontzameltrend' die sinds door opruimgoeroe Marie Kondo enorm in populariteit is toegenomen, zorgt ervoor dat we minimalistisch leven en ons ontdoen van spullen die geen plezier meer brengen. Kringloopwinkels raken door de hoeveelheid kwalitatief goede spullen overvol en kunnen de toestroom niet meer aan. Met gevolg dat ze in de milieustraat belanden, terwijl ze vaak nog goed bruikbaar zijn.

De Graafs project vindt zijn oorsprong in het Japanse idee van 'wabi-sabi' en

het creëren van een herwaardering voor oude spullen. In de huidige maatschappij mag een voorwerp niet meer oud worden. Mensen zien sneller ergens de waarde niet meer van in: vervangen is makkelijker dan opknappen. De Graaf gelooft dat het ouder worden juist bestaansrecht heeft, en getoond mag worden.

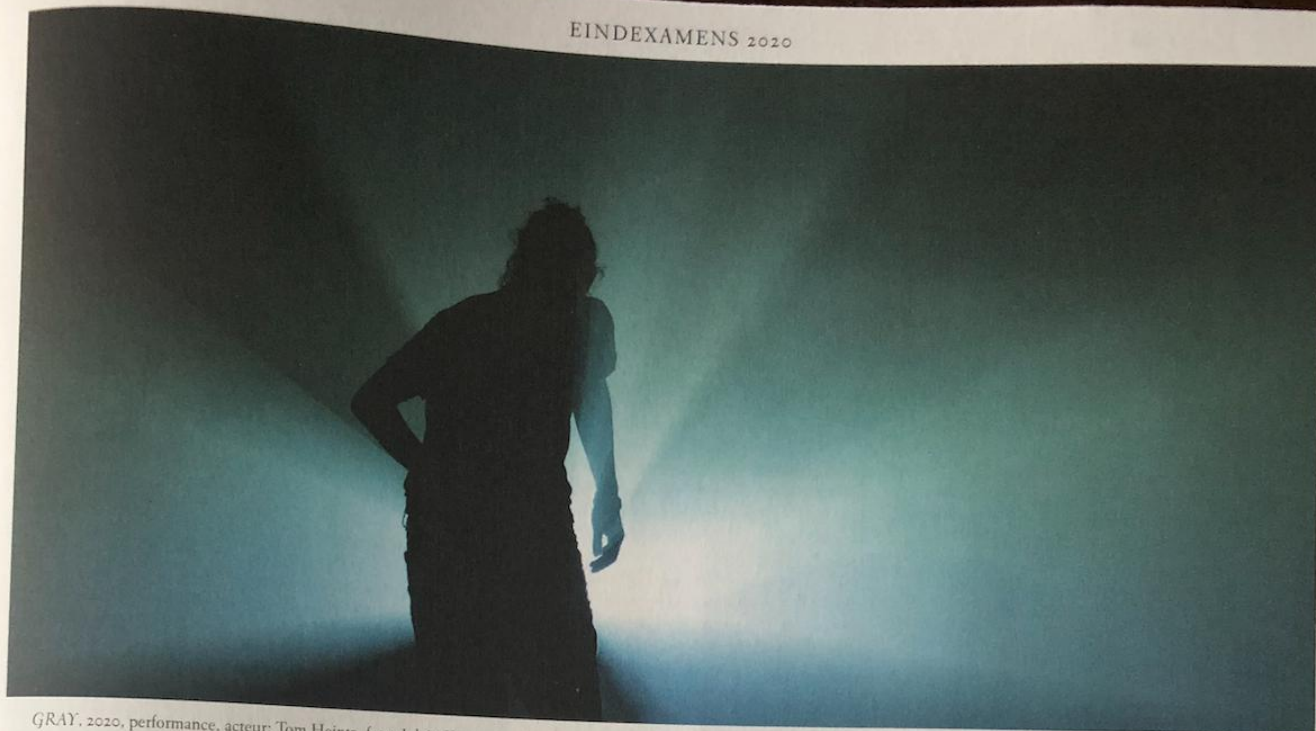
De Graafs collega bij de milieustraat grapte dat er met de weggebrachte spullen een heel huis gevuld kon worden. Dit werd het uitgangspunt van het project *Mijn Huis is Jouw Huis*. De Graaf nam haar intrek in een antakraakpand in Tricht en richtte het volledig in met spullen die zij tijdens haar werk tegenkwam. De enige voorwaarde waaraan de objecten moesten voldoen, was dat ze bruikbaar waren. De Graaf heeft

er enkele maanden gewoond. Voordat ze het huis met de meubels inrichtte, nam ze foto's van de verschillende stadia van de voorwerpen: het object zoals aangetroffen in de container, het object schoongemaakt en gefotografeerd tegen een witte achtergrond en tot slot het object in de woonruimte. De foto's presenteert ze als een drieluik naast elkaar. Van elk object registreerde ze zoveel mogelijk details: wie bracht het voorwerp weg, wanneer werd het weggebracht en in welke staat verkeerde het? Hierdoor ontstaat een verhaal achter het object dat ons laat nadenken over onze relatie met gebruiksvoorwerpen.

Linda Köke
is kunsthistoricus en criticus

Mijn Huis is Jouw Huis, 2020, installatie, gebruiksvoorwerpen, foto's

GRAY, 2020, performance, acteur: Tom Heintz, foto: Jolein Kop

JOLEIN KOP

Art, Communication and Design

Welke kanten van jezelf verberg je, en waarom? Met deze vragen startte Jolein Kop (1995) haar afstudeerproject *GRAY*, een theatervoorstelling die installatiekunst combineert met performance en muziek. Het werk neemt Oscar Wilde's roman *The Picture of Dorian Gray* (1890) als uitgangspunt.

GRAY is een voorstelling die toeschouwers confronteert met hun eigen schaduwkant. In haar vertolking van Dorian Gray vergelijkt Kop de persoonlijkheid van Dorian met die van zichzelf. Dorian is een kunststudent die door tegenslagen zijn droom in rook ziet opgaan; Kop was vanwege de pandemie gedwongen haar project in te korten en in een andere setting op te voeren. Hierdoor ontstond ook ruimte voor Kop om het verhaal eigen te maken en de toeschouwers een spiegel

voor te houden om hun eigen schaduwkant onder ogen te komen.

Het werk komt voort uit een verlangen om een betere, speciale versie van de wereld te laten zien. Een wereld die niet per se utopisch is, maar een uitvergroting van de realiteit, met al haar positieve en negatieve kanten. De toeschouwer neemt een centrale rol in. Om de verbinding met het publiek te intensiveren, werkt Kop vaak samen met makers uit andere disciplines. Voor *GRAY* werkte ze samen met theatermaker Tom Heintz. Het project kwam voort uit een gedeeld verlangen de schaduwkanten van de moderne mens te laten zien.

In de huidige prestatie maatschappij worden we volgens Kop continu gedwongen de beste versie van onszelf te laten zien. Ze refereert hiermee aan psychiater

Dirk de Wachter, die dit 'de ziekte van leuk te willen zijn' noemt. Ook het idee van de 'persona' van Carl Jung is een uitgangspunt: de kant van jezelf die je aan de buitenwereld wilt laten zien. Persona en echte persoonlijkheid raken steeds verder van elkaar verwijderd; negatieve gevoelens worden voor de buitenwereld weggestopt. Doordat we deze gevoelens niet kunnen externaliseren, blijven deze aan ons vreten – en worden we uiteindelijk steeds ongelukkiger. Dit is waar *GRAY* ons mee confronteert en voor waarschuwt.

Linda Köke
is kunsthistoricus en criticus

Het jaar is 1960. De DAF-fabriek in Eindhoven kampt tijdens de wederopbouw met een tekort aan arbeiders. Drieduizend Turkse gastarbeiders leggen een reis van enkele duizenden kilometers om in de Eindhovense fabriek te komen werken. Onder hen is ook de grootvader van Emre Kalender (1989). Sinds de komst van zijn opa in Eindhoven, is de familie gevestigd in de lichtstad, samen met tienduizend andere Turken. Hoe komt het dat deze groep zo groot is?

In de documentaire *Emanet* – de Turkse benaming voor een geschenk wat iemand jou geeft, waarvoor iemand veel heeft moeten opgeven – spoort Kalender de oude gastarbeiders op, van wie er nog

maar vijftig in Nederland wonen. Hij interviewt 25 van hen over hun komst naar Nederland, een wens naar een eventuele terugkeer en hun relatie met beide landen. Nadat de gastarbeiders hun werk hadden gedaan bij DAF en hun contracten ten einde liepen, wilden zij graag terug naar hun vaderland. De staatsgreep in 1980 maakte een terugkeer naar Turkije echter onmogelijk. Ze bleven in Nederland en lieten hun familie overkomen.

Emanet raakt via persoonlijke anekdotes aan het probleem van discriminatie in westerse landen, en het leven tussen twee culturen. Kalender signaleert een tweestrijd bij Turkse jongeren: enerzijds gaat de verbondenheid met de Nederland-

se cultuur die hen vaak alleen als 'Turk' ziet niet diep. Anderzijds voelen de jongeren zich ook niet Turks, omdat zij in Turkije als West-Europeanen worden gezien. Zij zijn zich niet bewust van de geschiedenis van hun grootouders, die Turkije verlieten om in Eindhoven te werken. Kalender wil met deze documentaire de nieuwe generatie Turkse Eindhovenaren bewust maken van hun verleden en hen de boodschap meegeven dat een hybride identiteit – Eindhovens én Turks – totaal valide is.

Linda Köke
is kunsthistoricus en criticus

EMRE KALENDER

Art, Communication and Design

Emanet, 2020, documentaire, tot stand gekomen in samenwerking met Mert Altınbas, Ceydanur Yılmaz, Seyda Turgut, Orkun Agir, Fatih Baydar, Dünya Olmez, Abdes Haloui, de Gemeente Eindhoven